הִלְכוֹת בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר סִימָן נג

(יד) בִּנְעִימָה, תָּבֹא עָלָיו בְּרָכָה, וְהוּא שֶׁיִּתְפַּלֵּל בְּכֹבֶד רֹאשׁ וְעוֹמֵד בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה, אֲבָל אִם מְכַוֵּן לְהַשְׁמִיעַ קוֹלוֹ וְשָׁמֵחַ בְּקוֹלוֹ, הֲרֵי זֶה (טו) (לה) מְגֻנֶּה. וּמִכָּל מָקוֹם כָּל שֶׁמַּאֲרִיךְ בִּתְפִלָּתוֹ, לֹא טוֹב (טז) [טז] עוֹשֶׂה, מִפְּנֵי טֹרַח (לו) הַצִּבּוּר: יב * [מ]אֵין מְמַנִּין * מִי שֶׁקּוֹרֵא (לז) לְאַלְפִּי"ן (יז) עַיְנִי"ן (לח) וּלְעַיְנִי"ן אַלְפִּי"ן: יג [נ]פּוֹחֵחַ, וְהוּא מִי שֶׁבִּגְדוֹ קָרוּעַ (לט) וּזְרוֹעוֹתָיו מְגֻלִּים, לֹא יֵרֵד (מ) לִפְנֵי הַתֵּבָה: יד (מא) [ס]סוּמָא יוֹרֵד לִפְנֵי (יח) [יח] הַתֵּבָה, [ע]וּבִלְבַד (מב) שֶׁלֹּא יִקְרָא בַּתּוֹרָה, מִשּׁוּם דְּבָרִים שֶׁבִּכְתָב אִי אַתָּה רַשַּׁאי לְאָמְרָם עַל פֶּה: טו [פ]שְׁלִיחַ צִבּוּר קָבוּעַ יוֹרֵד לִפְנֵי הַתֵּבָה מֵעַצְמוֹ, (מג) * וְלֹא יַמְתִּין שֶׁיֹּאמְרוּ לוֹ: טז מִי שֶׁאֵינוֹ שְׁלִיחַ צִבּוּר

מ מְגִלָּה כ"ד (ע"ב). נ שָׁם (ע"א). ס שָׁם לְעִנְיַן פְּרִיסַת שְׁמַע וְרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ח' מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה (הי"ב) וּתְשׁוּבַת הָרֹא"ש כְּלָל ד' (סי' כא) דְּהוּא הַדִּין לְיוֹרֵד לִפְנֵי הַתֵּבָה. ע עַיֵּן בְּמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בְּסִימָן קל"ט סָעִיף ג' (אות ר). פ טוּר.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְעַיֵּן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ג) וּבְשׁוּ"ת אֹרַח לַצַּדִּיק סִימָן ה': יא [טז] עוֹשֶׂה. עַיֵּן בַּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן בָּאֲמוּנַת שְׁמוּאֵל סִימָן ט"ז בְּזָקֵן שֶׁקּוֹלוֹ נָמוֹךְ וְחַלָּשׁ וּמַאֲרִיךְ בִּתְפִלָּה, יְכוֹלִים לִדְחוֹתוֹ. וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת הַבַּ"ח (סי' קכז) מַה שֶּׁמְּזַמְּרִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת נִגּוּנִים שֶׁמְּנַגְּנִים כּוּ', וְהֵבִיאוֹ בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק טז), עַיֵּן שָׁם: יד [יח] הַתֵּבָה. עַיֵּן בַּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן בִּשְׁאֵלַת יַעְבֵּ"ץ חֵלֶק א' סִימָן ע"ה וְחֵלֶק ב' סִימָן ס"ז. וּמִדִּבְרֵי הַחַוּת יָאִיר נִרְאֶה דְּאַף בִּתְחִלַּת דְּבָרָיו קָאֵי עַל יָמִים נוֹרָאִים. מִכָּל מָקוֹם מֵהַטְּעָמִים שֶׁכָּתַב יֵשׁ לְמָנְעוֹ אַף בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה אִם יֵשׁ אַחַר שָׁרָאוּי וְהָגוּן כְּמוֹהוּ. וּבִשְׁאִילַת יַעְבֵּ"ץ וּמוֹר וּקְצִיעָה כָּתַב שֶׁהוּא פָּסוּל. וּבְבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק"ז) וּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ו) הָעֱלָה לַהֲלָכָה דְּבִשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה יָכוֹל לִהְיוֹת שְׁלִיחַ צִבּוּר, מַאַחַר שֶׁכֵּן דַּעַת הָרַמְבַּ"ם (תפלה פ"ח הי"ב) וְהָרֹא"ש (כלל ד סי' כא) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים וּמָרָן, אַךְ בְּיָמִים נוֹרָאִים יֵשׁ לָחוֹשׁ לְדִבְרֵי הַחַוּת יָאִיר. וְעַיֵּן בְּאֵשֶׁל אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ב' דְּהוּא הַדִּין חֵרֵשׁ, בְּשֵׁם הָרַשְׁבַּ"ש (סי' תד), וְהַבִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק"ח) כָּתַב שֶׁכֵּן כָּתַב גַּם כֵּן אָבִיו בְּתַשְׁבַּ"ץ חֵלֶק ג' סִימָן קי"ג. וְנִרְאֶה לְעִנְיַן יָמִים נוֹרָאִים דִּינוֹ כְּסוּמָא, אַף עַל פִּי שֶׁאֶפְשָׁר לְחַלֵּק קְצָת וְלוֹמַר דִּמְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ הֲרֵי הוּא כְּכָל אָדָם, מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לְהַחְמִיר בְּיָמִים נוֹרָאִים, וְעַיֵּן לְעֵיל סָעִיף קָטָן ח', וְגַם שֶׁיֵּשׁ קָצָת בִּלְבּוּל בַּתְּפִלָּה עַל יְדֵי זֶה כְּשֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ, שֶׁאָז אֵין לוֹ יְדִיעָה בִּתְחִלָּה וְלֹא בַּסּוֹף מַה שֶּׁהַקָּהָל עוֹנִין אַחֲרָיו, וְאֵיךְ

בְּאֵר הַיֵּטֵב

לֹא נִכְנַס בִּשְׁנַת אַרְבַּע עֶשְׂרֵה עַד תְּחִלַּת לֵיל שַׁבָּת שֶׁהוּא יוֹם שֶׁנּוֹלַד בּוֹ. אֲבָל אִם מִתְפַּלְּלִים עַרְבִית בַּלַּיְלָה, מֻתָּר לַעֲבֹר לִפְנֵי הַתֵּבָה. וְהָא דְּאָמְרִינַן בְּכָל מָקוֹם שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד, פֵּרוּשׁ דְּבָעִינַן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה שְׁלֵמִים, וְכֵיוָן שֶׁמַּתְחִיל הַיּוֹם שֶׁנּוֹלַד בּוֹ, יוֹם אֶחָד קָרֵינַן בּוֹ. בַּ"ח (ס"ה), מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יג), ט"ז (סק"ו), שְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"ח), וְכֵן כָּתַב הַשַּׁ"ךְ בְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן ל"ה (סק"א) וּסְמַ"ע שָׁם (סק"ה). וְעַיֵּן בִּשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה סִימָן נ"ה בְּהַגָּהַת הַטּוּר סָעִיף ו' שֶׁמַּבִּיא בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת כְּתַב יָד מֵהַרִ"י בְּרוּנָא (סי' ר) שֶׁכָּתַב דַּאֲפִלּוּ בֶּן י"ג שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד אֵינוֹ נִקְרָא גָּדוֹל עַד שֶׁיַּעֲבֹר אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְהַבִּיא רְאָיוֹת עַל זֶה, עַיֵּן שָׁם: יא (יד) בִּנְעִימָה. דְּאִיתָא בִּפְסִיקְתָּא (פרשה כה) 'כַּבֵּד אֶת ה' מֵהוֹנֶךָ' (משלי ג ט) קְרֵי בֵּיהּ מִגְּרוֹנְךָ. וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ קוֹל נָעִים יְרַנֵּן לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְלֹא שְׁאָר רְנָנוֹת. סֵפֶר חֲסִידִים סִימָן רנ"א: (טו) מְגֻנֶּה. דְּאִיתָא בְּסֵפֶר חֲסִידִים (סי' ח), בְּשָׁעָה שֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל יָצָא לַהֶרֶג אָמַר לוֹ רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, אֶחִי מִפְּנֵי מָה אַתָּה יוֹצֵא לַהֶרֶג, שֶׁמָּא הָיִיתָ דּוֹרֵשׁ בָּרַבִּים וְשָׁמַחְתָּ בְּלִבְּךָ וְנֶהֱנֵיתָ מִדִּבְרֵי תּוֹרָה, אָמַר לוֹ אֶחִי נִחַמְתָּנִי, עַד כָּאן: (טז) עוֹשֶׂה. אִם לֹא בִּרְצוֹן הַקָּהָל. אֲפִלּוּ שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב. וְאַף בִּרְצוֹן הַקָּהָל לְהַאֲרִיךְ יוֹתֵר מִדַּאי הֲרֵי זֶה מְגֻנֶּה. רַשַּׁ"ל פֶּרֶק קַמָּא דְּחֻלִּין (סי' ג):

יב (יז) עַיְנִי"ן. וְהוּא הַדִּין לְמִי שֶׁקּוֹרֵא חַתִּי"ן הַהִי"ן. וְאִם כֻּלָּם מְדַבְּרִים כָּךְ מֻתָּר לִהְיוֹת שְׁלִיחַ צִבּוּר. הָרַדְבַּ"ז (ח"א סי' שצד), כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט), מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טו), עוֹלַת תָּמִיד (סק"ט), עַיֵּן שָׁם. וְהִקְשׁוּ הַתּוֹסָפוֹת סוֹף פֶּרֶק הַקּוֹרֵא אֶת הַמְּגִלָּה עוֹמֵד (מגילה כד: ד"ה כשאתה), אֵיךְ הוֹרִיד רַבִּי לְרַבִּי חִיָּא לִפְנֵי הַתֵּבָה כְּשֶׁגָּזַר תַּעֲנִית בְּהַפּוֹעֲלִים (ב"מ פה:), וְתֵרְצוּ שָׁם דִּכְשֶׁהָיָה מִתְכַּוֵּן לִקְרוֹת הַחַי"ת קוֹרֵא אוֹתָהּ שַׁפִּיר עַל יְדֵי טֹרַח, עַיֵּן שָׁם. אֲבָל בְּהַפּוֹעֲלִים (שם פו. ד"ה אחתינהו) תֵּרְצוּ דְּהָנֵי מִלֵּי הֵיכָא דְּאֶפְשָׁר בְּאַחַר, אֲבָל הֵיכָא דְּלֹא אֶפְשָׁר בְּאַחַר לֹא, עַיֵּן שָׁם. וְכֵן נִרְאֶה לִי עִקָּר, דְּאִם אִיתָא שֶׁהָיָה יָכוֹל לִקְרוֹת הַחַי"ת עַל יְדֵי דֹּחַק, אֵיךְ קָאָמַר לֵיהּ כְּשֶׁאַתָּה מַגִּיעַ אֵצֶל 'וְחִכִּיתִי לַה'' (ישעיה ח יז) לֹא נִמְצֵאתָ מְחָרֵף וּמְגַדֵּף, דְּדִילְמָא כְּשֶׁהָיָה מַגִּיעַ לְזֶה הַפָּסוּק וְכַיּוֹצֵא בּוֹ הָיָה מַטְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ לִקְרוֹת כַּהֹגֶן וְלֹא הָיָה מְחָרֵף וּמְגַדֵּף, אֶלָּא הָעִקָּר כְּמוֹ שֶׁתֵּרְצוּ בְּהַפּוֹעֲלִים. פְּרִי חָדָשׁ: יד (יח) הַתֵּבָה. וְחַיָּב בְּכָל הַמִּצְוֹת. בַּ"ח (ס"ה),

בַּאוּר הֲלָכָה

הַצִּבּוּר לְהָאָבֵל, וְיֵשׁ לְצָרֵף בָּזֶה גַּם כֵּן דַּעַת הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה וכתב הכלבו) וְהַשִּׁלְטֵי גִּבּוֹרִים (מגילה טו. אות א) שֶׁמְּקִלִּין בָּזֶה, כֵּן נִרְאֶה לִי:

יב * אֵין מְמַנִּין. לִכְאוֹרָה הוּא הַדִּין בְּאַקְרָאי אֵינוֹ יָכוֹל לֵירֵד לִפְנֵי הַתֵּבָה לִהְיוֹת שְׁלִיחַ צִבּוּר, כֵּיוָן שֶׁהַטַּעַם הוּא דְּאֵינוֹ מוֹצִיא אֶת הַתֵּבוֹת מִפִּיו כְּתִקּוּנָן. אֲבָל אֵין לְהָבִיא רְאָיָה לָזֶה מִתּוֹסָפוֹת מְגִלָּה [כ"ד עַמּוּד ב'] דִּבּוּר הַמַּתְחִיל כְּשֶׁאַתָּה דְּהִקְשׁוּ מֵרַבִּי חִיָּא אֵיךְ הוֹרִידוֹ רַבִּי כְּשֶׁגָּזַר תַּעֲנִיתָא, דְּיֵשׁ לִדְחוֹת דְּתַעֲנִית צִבּוּר אַקְרָאי הוּא כְּמוֹ קָבַע, כִּדְמוּכָח שָׁם עַמּוּד א' תּוֹסָפוֹת דִּבּוּר הַמַּתְחִיל וְאֵינוֹ עוֹבֵר, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן לְעֵיל (ד"ה אבל) בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הָרַ"ן לְעִנְיַן מִלּוּי זָקָן דַּאֲפִלּוּ בְּאַקְרָאי יֵשׁ לְהַחְמִיר בִּדְאִיכָא אַחַר, וְכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה שֶׁיֵּשׁ לְהַחְמִיר תָּמִיד עַל כָּל פָּנִים בִּדְאִיכָא אַחַר אֲפִלּוּ בְּאַקְרָאי:

* מִי שֶׁקּוֹרֵא וְכוּ'. עַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן קכ"ח בְּט"ז סָעִיף קָטָן ל' דְּמַקֵּל בָּזֶה בִּזְמַנֵּנוּ שֶׁאֵין רֹב הָעָם מַבְחִינִים בָּזֶה:

טו * וְלֹא יַמְתִּין. וּבְבַאוּר הַגְּרָ"א סוֹתֵר לָזֶה מֵעֲרָכִין י"א עַמּוּד ב' דִּשְׁלִיחַ צִבּוּר מִימְלָךְ לִתְפִלָּה, עַיֵּן שָׁם. וּמַהֲטוּר גַּם כֵּן אֵינוֹ מוּכָח רַק דְּאֵינוֹ צָרִיךְ לְסָרֵב, אֲבָל לֹא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְאַחַר כָּךְ יִתְפַּלֵּל [סֵפֶר חֲסִידִים סִימָן רנ"א]: (לה) מְגֻנֶּה. אִיתָא בְּסֵפֶר חֲסִידִים (סי' ח), בְּשָׁעָה שֶׁרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל יָצָא לַדִּין לַהֶרֶג אָמַר לְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל כֹּהֵן גָּדוֹל, אֶחִי מִפְּנֵי מָה אֲנִי יוֹצֵא לַהֶרֶג, אָמַר לוֹ, שֶׁמָּא הָיִיתָ דּוֹרֵשׁ בָּרַבִּים וְשָׁמַח לִבְּךָ וְנֶהֱנֵיתָ מִדִּבְרֵי תּוֹרָה, אָמַר לוֹ, אֶחִי נִחַמְתָּנִי: (לו) הַצִּבּוּר. כָּתַב בְּיָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (חולין פ"א) סִימָן נ', אָסוּר לוֹ לְהַאֲרִיךְ שֶׁלֹּא בִּרְצוֹן הַקָּהָל אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, וְאַף בִּרְצוֹן הַקָּהָל יוֹתֵר מִדַּאי מְגֻנֶּה, כִּי אֵין זֶה לֹא מַחֲצִיו לַה' וְלֹא מַחֲצִיו לָכֶם. כָּתַב שְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י ס"ק יג) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת רִ"י בְּרוּנָא (סי' פה), שְׁלִיחַ צִבּוּר שֶׁנִּפְסַל קוֹלוֹ, אִם נִשְׁמַע כְּאִלּוּ הוּא מְרַתֵּת וְשָׁבוּר, פָּסוּל. עוֹד כָּתַב (הגה"ט ג), אִם שְׁנֵי חַזָּנִים שָׁוִים, כֹּהֵן קוֹדֵם לְלֵוִי, לֵוִי לְיִשְׂרָאֵל. וְתַלְמִיד חָכָם קוֹדֵם לְעַם הָאָרֶץ אֲפִלּוּ הוּא כֹּהֵן, וְכָל שֶׁכֵּן לֵוִי: יב (לז) לְאַלְפִּי"ן עַיְנִי"ן. פֵּרוּשׁ הֲבָרַת הָעַיִן הוּא בְּחֹזֶק וַעֲמֻקָּה יוֹתֵר מֵהֲבָרַת הָאָלֶף. וְהוּא הַדִּין לְמִי שֶׁקּוֹרֵא חַתִּי"ן הַהִי"ן אוֹ (לג) שֶׁקּוֹרֵא לְשִׁבֹּלֶת סִבֹּלֶת. וְאִם כֻּלָּם מְדַבְּרִים כָּךְ, מֻתָּר לִהְיוֹת שְׁלִיחַ צִבּוּר [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טו) בְּשֵׁם הָרַדְבַּ"ז (ח"א סי' שצד)]. וְדַע עוֹד דְּהוּא הַדִּין לְכָל מִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיא הָאוֹתִיּוֹת כְּתִקּוּנָן, כְּגוֹן שֶׁהוּא כְּבַד פֶּה וּכְבַד לָשׁוֹן, גַּם כֵּן אֵין מוֹרִידִין אוֹתוֹ לִפְנֵי הַתֵּבָה, [כֵּן מוּכָח מֵהָרַמְבַּ"ם פֶּרֶק ט"ו מֵהִלְכוֹת נְשִׂיאַת כַּפַּיִם הֲלָכָה א' וּפֶרֶק ח' מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה הֲלָכָה י"ב, עַיֵּן שָׁם בְּכֶסֶף מִשְׁנָה. וְצָרִיךְ עִיּוּן מִירוּשַׁלְמִי פֶּרֶק הָיָה קוֹרֵא (ברכות פ"ב) הֲלָכָה ד' דְּאִיתָא שָׁם אִם הָיָה לְשׁוֹנוֹ עָרוּךְ, עַיֵּן שָׁם בִּפְנֵי מֹשֶׁה דְּמַתִּיר בְּעִנְיָן זֶה מִפְּנֵי שֶׁמִּכָּל מָקוֹם אֵינוֹ מְשַׁנֶּה הָאוֹתִיּוֹת מֵהֲוָיָתָן, עַיֵּן שָׁם. אָכֵן לְפִי מַה שֶּׁפֵּרֵשׁ שָׁם הַבַּעַל סֵפֶר חֲרֵדִים אֶת דִּבְרֵי הַיְרוּשַׁלְמִי, נִיחָא]: (לח) וּלְעַיְנִי"ן אַלְפִּי"ן. עַיֵּן בִּפְרִי חָדָשׁ שֶׁהֶעֱלָה דְּבִזְמַן דְּלֵיכָא אַחַר רָאוּי כְּמוֹתוֹ, מֻתָּר לְהוֹרִידוֹ לַתֵּבָה אֲפִלּוּ בְּחַתִּי"ן הַהִי"ן. אֲבָל בַּעַל פְּנֵי מֹשֶׁה הַנַּ"ל (שם, מראה הפנים ד"ה לא) חוֹלֵק עָלָיו וְסוֹבֵר דַּאֲפִלּוּ בִּדְלֵיכָא אַחַר לֹא שָׁרִי, כִּי אִם הֵיכָא דִּכְשֶׁהוּא מְכַוֵּן לִקְרוֹת אוֹתוֹ לְחֵי"ת עַל יְדֵי טֹרַח יָכוֹל לִקְרוֹת אוֹתוֹ שַׁפִּיר. וְנִרְאֶה עוֹד דַּאֲפִלּוּ לַפְּרִי חָדָשׁ אֵין מֻתָּר לְמַנּוֹתוֹ לִשְׁלִיחַ צִבּוּר בְּקָבַע, פֶּן יִזְדַּמֵּן מָחָר אַחַר טוֹב מִמֶּנּוּ, רַק לְפַעַם זֶה מֻתָּר לְהוֹרִידוֹ בִּדְלֵיכָא רָאוּי כְּמוֹתוֹ, כְּהַהִיא מַעֲשֶׂה דְּרַבִּי חִיָּיא שָׁם בַּגְּמָרָא (ב"מ פה:): יג (לט) וּזְרוֹעוֹתָיו. (לג) וְגַם כְּתָפָיו: (מ) לִפְנֵי הַתֵּבָה. לְהַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ צִבּוּר לְהִתְפַּלֵּל, אֲבָל פּוֹרֵס הוּא (לד) עַל שְׁמַע לְבַד. וְגַם אֵינוֹ קוֹרֵא בַּתּוֹרָה, שֶׁגְּנַאי הוּא: יד (מא) סוּמָא. אֲפִלּוּ בִּשְׁתֵּי עֵינָיו. (לה) וְחַיָּב בְּכָל הַמִּצְוֹת מִן הַתּוֹרָה, דְּקַיְימָא לָן כְּרַבָּנָן דְּרַבִּי יְהוּדָא (מגילה כד.). וּבִתְשׁוּבַת חַוּת יָאִיר סִימָן קע"ו הָעֱלָה שָׁאַף עַל פִּי כֵן לֹא יִתְפַּלֵּל סוּמָא בְּיָמִים נוֹרָאִים אֲפִלּוּ בְּאֶחָד מֵעֵינָיו הֵיכָא דְּאִיכָא אַחַר רָאוּי וְהָגוּן כַּיּוֹצֵא בּוֹ, עַיֵּן שָׁם טַעֲמוֹ. וּבְסֵפֶר אֵלִיָּהוּ רַבָּא בְּאוֹת י' חוֹלֵק עָלָיו. וְנִרְאֶה לִי (לו) דְּאַף לְדִבְרֵי הַחַוּת יָאִיר הֵינוּ רַק שֶׁלֹּא לְמַנּוֹתוֹ לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל לֹא לְסַלְּקוֹ מִשְּׁלִיחוּת צִבּוּר אִם נַעֲשָׂה סוּמָא. שְׁלִיחַ צִבּוּר שֶׁיֵּשׁ לוֹ כְּבֵדוּת אָזְנַיִם (לז) שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ כְּלָל, מַסִּיק בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר (ס"ד) (לח) דְּלֹא יִהְיֶה שְׁלִיחַ צִבּוּר, דְּאַף דְּאִם לֹא הִשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ יָצָא, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דִּלְכַתְּחִלָּה צָרִיךְ לְהַשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ, אֵינוֹ מוֹצִיא אֲחֵרִים לְכַתְּחִלָּה: (מב) שֶׁלֹּא יִקְרָא. עַיֵּן לְקַמָּן סִימָן קל"ט סָעִיף ג' בַּהַגָּ"ה: טו (מג) וְלֹא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

יב (לג) רַמְבַּ"ם פֶּרֶק ט"ו מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה הֲלָכָה א', עַיֵּן שָׁם בְּכֶסֶף מִשְׁנָה: יג (לג) הַגְּרָ"א בְּשֵׁם הָרִי"ף (מגילה טו.) וְטוּר: (לד) מִשְׁנָה בִּמְגִלָּה דַּף כ"ד (ע"א): יד (לה) בַּ"ח (ס"ה) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) וּפְרִי חָדָשׁ וְהַגְּרָ"א, דְּלֹא כְּנַחֲלַת צְבִי (עטרת צבי סק"כ): (לו) פָּשׁוּט כֵּיוָן דְּמִצַּד הַדִּין מֻתָּר אַף לְהַחַוּת יָאִיר כִּדְמוּכָח שָׁם בִּדְבָרָיו. וְהַבַּאֵר הַיֵּטֵב (ס"ק יח) נָתַן מָקוֹם לִטְעוֹת בִּדְבָרָיו: (לז) מוּכָח מִשַּׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה בְּסִימָן זֶה (ס"ק יח): (לח) מִשְׁמַע מִנֵּיהּ אֲפִלּוּ בִּשְׁאָר יְמֵי הַשָּׁנָה, וּדְלֹא כְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (שם), דְּהוּא אָזֵיל רַק לְהַתַּשְׁבַּ"ץ דְּלֹא מַחְשִׁיב לֵיהּ בִּשְׁעַת הַדְּחָק חִסָּרוֹן בְּמַה שֶּׁאֵינוֹ מַשְׁמִיעַ לְאָזְנָיו, וּכְבָר הִשִּׂיג רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר. וְנִרְאֶה דִּכְשֶׁאֵין שְׁלִיחַ צִבּוּר אַחַר, גַּם לְמוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר מֻתָּר:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

קְבוּעַ [צ]צָרִיךְ (יט) (מד) לְסָרֵב מְעַט קֹדֶם שֶׁיְּרַד לִפְנֵי הַתֵּבָה, וְלֹא יוֹתֵר מִדַּאי, אֶלָּא פַּעַם רִאשׁוֹנָה מְסָרֵב, וּכְשֶׁיֹּאמְרוּ לוֹ פַּעַם שְׁנִיָּה מַכִּין עַצְמָן כְּמוֹ שֶׁרוֹצֶה לַעֲמֹד, וּבְפַעַם שְׁלִישִׁית יַעֲמֹד. [ק]וְאִם הָאוֹמֵר לוֹ שֶׁיֵּרֵד הוּא אָדָם גָּדוֹל, אֵינוֹ מְסָרֵב לוֹ (כ) (מה) כְּלָל: יז [ר]אִם טָעָה שְׁלִיחַ צִבּוּר וְצָרִיכִין לְהַעֲמִיד אַחֵר תַּחְתָּיו, אוֹתוֹ שֶׁמַּעֲמִידִין תַּחְתָּיו * לֹא יְסָרֵב: יח [ש]הָאוֹמֵר אֵינִי יוֹרֵד לִפְנֵי הַתֵּבָה מִפְּנֵי שֶׁבְּנָדַי צְבוּעִין אוֹ מִפְּנֵי שֶׁבִּרְגְלַי סַנְדָּל, (מו) לֹא יֵרֵד (מז) בְּאוֹתָהּ תְּפִלָּה כְּלָל, מִפְּנֵי שֶׁדָּרְךְ הָאֶפִּיקוֹרְסִין לְהַקְפִּיד בְּכָךְ, וְחִיישִׁינַן שֶׁמָּא אֶפִּיקוֹרְסוּת נִזְרְקָה בּוֹ. (הַגָּהָה: וַאֲפִלּוּ אִם נוֹתַן (מח) אֻמָּתְלָא לִדְבָרָיו, לֹא מְהַנֵּי) (בית יוסף (ד"ה ופסומר) בשם ר' יהונתן (מגילה כד:)): יט יש מוֹנְעִים (כא) [כא] גַּר (מט) מִלִּהְיוֹת שְׁלִיחַ צִבּוּר, (נ) וְנִדְחוּ דִּבְרֵיהֶם. [א]אֲפִלּוּ יָחִיד (נא) יָכוֹל לְעַכֵּב וְלוֹמַר (נב) אֵינִי רוֹצֶה (נג) שֶׁפְּלוֹנִי יִהְיֶה חַזָּן, אִם לֹא שֶׁכְּבָר הִסְפִּים עָלָיו (כב) (נד) מִתְּחִלָּה. הַגָּהָה: וְדַוְקָא שֶׁיִּהְיֶה לְאוֹתוֹ יָחִיד טַעַם הָגוּן עַל פִּי (נה) טוֹבֵי הָעִיר, אֲבָל בְּלָאו הָכִי אֵין הַיָּחִיד יָכוֹל לִמְחוֹת בְּשְׁלִיחַ צִבּוּר (מהרי"ו ורויל (דיסן והלכות) סימן ס'). וְאִם הוּא

צ בְּרָכוֹת ל"ד (ע"א). ק הָרַא"ה (פסקות הלוים ברכות פ"ה). ר שָׁם בְּפִשְׁנָה. ש מְגִלָּה כ"ד (ע"ב). ת ר"י (כ"ב ע"ב). תא תוד"ה (למעט) וְרַ"ן (כ"ב שם ד"ה והכותב) וְהָרַמְבַּ"ן (כ"ב שם ד"ה והכותב) וְהָרַשְׁבָּ"א (כ"ב שם ד"ה הא דאמרינן) וְרַבִּי יוֹאֵל (הובא בפרדכי מגילה פ"א סי' תשפו) הַתְּרוּמָה. א אַגּוּר (סי"ב) וּמַהֲרִי"ק בְּשָׁרָשׁ מ"ד וּבְשֵׁם רַבִּי שִׁמְחָה.

בַּאֵר הֵיטֵב

מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז), דְּלֹא כְּנַחֲלַת צְבִי (שטרת צבי סק"כ). בְּתְשׁוּבַת חֹתֶם יָאִיר סִימָן קע"ו הָעֲלָה שֵׁיֵשׁ לְהַעֲבִיר חַזָּן סוּמָא אֲפִלּוּ בְּאַחַת מֵעֵינָיו שֶׁלֹּא יִתְפַּלֵּל בְּיָמִים נוֹרָאִים הֵיכָא דְּאִיכָּא אַחֵר רָאוּי וְתָגוּן כֵּיוָצֵא בָּזֶה, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבַת שְׁמוּאֵל סִימָן י"ו וּבְלֶחֶם רַב סִימָן ב' וּבְדִבְרֵי שְׁמוּאֵל סִימָן י"ב: מז [ל]סָרֵב. שְׁלִיחַ צִבּוּר שֶׁלֹּא רָצָה לִהְיוֹת עוֹד שְׁלִיחַ צִבּוּר וְקִבְּלוּ אַחֵר בִּמְקוֹמוֹ, אֵין צָרִיךְ רְשׁוּת, כֵּיוָן שֶׁכְּבָר עוֹד לִהְיוֹת שְׁלִיחַ צִבּוּר. וְדַוְקָא מֵהַקָּהָל אֵין צָרִיךְ לִטֹּל רְשׁוּת, אֲבָל מֵהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר הַשֵּׁנִי צָרִיךְ לִטֹּל רְשׁוּת. תְּשׁוּבַת יַד אֱלִיָּהוּ סִימָן ל', עַיֵּן שָׁם: (כ) כְּלָל. דְּאֵין מְסָרְבִין לְגָדוֹל. וְכָתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת סוֹף פֶּרֶק ד' דְּסָפְחִים (פו: ד"ה אין), דְּבְדָבָר גָּפוּת וּשְׁרָרָה, אֲפִלּוּ הָאוֹמֵר לוֹ הוּא אָדָם גָּדוֹל, יְסָרֵב: יח [מ]לֹא יֵרֵד. וַאֲפִלּוּ (לט) אִם הוּא מְתְחָרֵט אַחַר כָּךְ וְאוֹמֵר הֲרֵינִי עוֹבֵר בַּצְּבוּעִים, לֹא שָׁבְקִינַן לֵיהּ:

(בראשית יז ה) 'כִּי אַב הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ'. שְׁלִיחַ צִבּוּר מְמֻנֶּה בִּדְמַחֲלְקֹת אִם מֻמְנֶה כָּשֵׁר לִכְתֹּב תְּפִלִּין. שְׁיָרֵי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה, הַנְּהָגַת בֵּית יוֹסֵף (סק"ס יד): (כב) מִתְחִלָּה. וְאִם קִבְּלוּהוּ לִזְמַן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

יַמְתִּין. שֶׁהֲרֵי כְּבָר מִנּוּהוּ לָזֶה: מז [ל]סָרֵב. שְׁלִיחַ צִבּוּר שֶׁלֹּא רָצָה לִהְיוֹת עוֹד שְׁלִיחַ צִבּוּר וְקִבְּלוּ אַחֵר בִּמְקוֹמוֹ, אֵין צָרִיךְ רְשׁוּת, כֵּיוָן שֶׁכְּבָר עוֹד לִהְיוֹת עוֹד שְׁלִיחַ צִבּוּר. וְדַוְקָא מֵהַקָּהָל אֵין צָרִיךְ רְשׁוּת, אֲבָל מֵהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר הַשֵּׁנִי צָרִיךְ לִטֹּל רְשׁוּת, כֵּן כָּתַב בְּתְשׁוּבַת יַד אֱלִיָּהוּ (סי' ל). וּלְפִי מַה שֶּׁבֵּאַרְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה ולא ימתין), גַּם שְׁלִיחַ צִבּוּר בָּזֶה צָרִיךְ לִטֹּל רְשׁוּת מִתְּחִלָּה: (מה) כְּלָל. דְּאֵין מְסָרְבִין לְגָדוֹל. וְכָתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת סוֹף פֶּרֶק ד' דְּסָפְחִים (פו: ד"ה אין), דְּבְדָבָר גָּפוּת וּשְׁרָרָה, אֲפִלּוּ הָאוֹמֵר לוֹ הוּא אָדָם גָּדוֹל, יְסָרֵב: יח [מ]לֹא יֵרֵד. וַאֲפִלּוּ (לט) אִם הוּא מְתְחָרֵט אַחַר כָּךְ וְאוֹמֵר הֲרֵינִי עוֹבֵר בַּצְּבוּעִים, לֹא שָׁבְקִינַן לֵיהּ:

(מז) בְּאוֹתָהּ תְּפִלָּה. דִּכְיָון (מ) שֶׁלֹּא שָׁמַעְנוּ מִמֶּנּוּ בְּהָרְיָא דִּבְרֵי אֶפִּיקוֹרְסוּת, דַּי לַחֹשׁ עַל יְדֵי זֶה לְאוֹתָהּ תְּפִלָּה לְבַד: (מח) אֻמְּתְלָא. כְּגוֹן שֶׁאָמַר שֶׁדְּבּוּרוֹ הָיָה לְכָבוֹד הַמָּקוֹם וְלִלְבֹּשׁ לְבָנִים, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁהַצִּבּוּר בִּקְּשׁוּ מִמֶּנּוּ לְהִתְפַּלֵּל לָהֶם כָּךְ, לֹא הָיָה לוֹ לְהִיוֹת סָרְבָן, כֵּיוָן דְּמִדִּינָא מַתְּר. כָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ, דַּוְקָא אִם אַחַר כָּךְ אָמַר הָאֻמְּתְלָא, אֲבָל אִם מִיָּד כְּשֶׁאָמַר שֶׁאֵינִי עוֹבֵר בְּצְבוּעִים אָמַר תֵּכֶף הַטַּעַם שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לִכְבּוֹד לַה' כִּי אִם בִּלְבָנִים, דִּין אֻמְּתְלָא הוּא. וְעַיֵּן שָׁם: יט [מ]מְּיֻחִיות שְׁלִיחַ צִבּוּר. לְפִי שֶׁלֹּא יוּכַל לוֹמַר גַּם כֵּן אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֲבָל כְּשֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ יֹאמַר אֱלֹהֵי אֲבוֹת יִשְׂרָאֵל: (נ) וְנִדְחוּ דִּבְרֵיהֶם. דְּהוּא יָכוֹל לוֹמַר גַּם כֵּן אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, דְּאַבְרָהָם נִקְרָא אַב הֲמוֹן גּוֹיִם, כְּדִכְתִיב (בראשית יז ה) 'כִּי אַב הֲמוֹן' וְגוֹ', מִפְּנֵי (מפ) שֶׁלְּמַד לְכָל הָעוֹלָם אֱמוּנַת ה'. שְׁלִיחַ צִבּוּר מְמֻנֶּה תְּלוּי בְּמַחֲלֹקֶת אִם מְמֻנֶּה כָּשֵׁר לִכְתֹּב תְּפִלִּין, [כֵּן כָּתוּב בְּשִׁיּוּרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י ס"ק יד). וּלְפִי זֶה לְהַמֻּגָּן אַבְרָהָם בְּסִימָן ל"ט (סק"ט) שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם הַדַּרְכֵי מֹשֶׁה (סי' לט אות א) דְּמֻתָּר לִכְתֹּב תְּפִלִּין, מֻתָּר לִהְיוֹת שְׁלִיחַ צִבּוּר. אֲמְנָם בְּסֵפֶר בִּרְכֵי יוֹסֵף בְּיוֹרֶה דֵּעָה רפ"א (סק"ו) מַסִּיק דִּשְׁלִיחַ צִבּוּר לֹא יִהְיֶה, וּתְפִלִּין שֶׁכָּתַב כְּשֵׁרִים]: (נא) יָכוֹל לְעַכֵּב. בְּעֵת הַהִתְמַנּוּת. וְהַטַּעַם, (מג) שֶׁהֲרֵי הַתְּפִלּוֹת בְּמָקוֹם הַתְּמִידִים תִּקָּנוּם, וְכָל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק בַּתְּמִידִים, וּמִי יוּכַל לְהַקְרִיב קָרְבָּנוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ, אִם לֹא שֶׁכְּבָר הִסְפִּים עָלָיו, וְאָז אֵין יָחִיד וְגַם חֲצִי הַקָּהָל יְכוֹלִין לְהַעֲבִירוֹ אֲפִלּוּ רוֹצִים לִתֵּן לוֹ שְׂכָרוֹ מֻשְׁלָם, כֵּיוָן שֶׁלֹּא עָשָׂה כַּהֲגָנָן. אֲבָל רֹב הַקָּהָל יְכוֹלִין לְהַעֲבִירוֹ אִם נוֹתְנִין לוֹ שְׂכָרוֹ מֻשְׁלָם [אֲלִיָּה זוּטָא (סי"ק טז)]. וְעַכְשָׁו הָרְשׁוּת לְהַעֲבִירוֹ רַק בְּיָד שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר אוֹ הַנִּבְחָרִים, כָּל מָקוֹם וּמָקוֹם לְפִי הַתַּקָּנָה [פְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק כא)]: (נב) אֵינִי רוֹצֶה. (מנ) וְדַוְקָא שֶׁיֵּשׁ שְׁלִיחַ צִבּוּר אַחֵר שֶׁיּוּכְלוּ הַקָּהָל לְהַשְׁכִּירוֹ בְּדָמִיו, אֲבָל אִם אֵינוֹ בַּנִּמְצָא, אוֹ שֶׁהוּא בַּנִּמְצָא אֶלָּא שֶׁבָּא לְהוֹסִיף בְּדָמִים, יְכוֹלִין הַקָּהָל לוֹמַר לוֹ אֵין בְּיָדֵינוּ לְהוֹסִיף, אֶלָּא הוּא יוֹסִיף מֹשֶׁלּוֹ. וְאַף אִם יְכָרֵר טַעֲנָתוֹ שֶׁזֶּה הַשֵּׁנִי הוּא מַעֲלָה מִן הָרִאשׁוֹן כְּנֶגֶד תּוֹסְפוֹת הַדָּמִים, אֲפִלּוּ הָכִי יְכוֹלִין הַקָּהָל לוֹמַר אֵין יְכֹלֶת כָּל כָּךְ בְּיָדֵינוּ לְהוֹסִיף בְּדָמִים: (נג) שֶׁפְּלוֹנִי יִהְיֶה חַזָּן. הוּא הַדִּין בְּכָל הַמִּנּוּיִים יְכוֹל לִמְחוֹת, אֲפִלּוּ בְּחָכָם מָרְבִּין תּוֹרָה [תּוֹסֶפֶת יְשִׁיבָה]. וְדַוְקָא כְּשֶׁרוֹצֶה לְקַבֵּל אַחֵר, אֲבָל אִם מוֹחֶה שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה שֶׁיִּהְיֶה מָרְבִּיץ תּוֹרָה בְּקָהָל, פְּשִׁיטָא שֶׁאֵין בְּמֹחָכָם כְּלוּם, וַאֲפִלּוּ הַמְּעוּט יְכוֹלִין לְכוֹף לָרֹב. וַאֲפִלּוּ בְּרוֹצֶה לְמַנּוֹת אַחֵר, אִם אוֹתוֹ שֶׁרֹב הַקָּהָל מַסְכִּימִים עָלָיו הוּא עָדִיף מִזֶּה, גַּם כֵּן אֵינוֹ יָכוֹל לִמְחוֹת. וְאָפְשָׁר דַּאֲפִלּוּ מְעוּט יְכוֹלִין לְכוֹף לָרֹב לִשְׁכֹּר מַעֲלָה [כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י)]. כְּתִבוּ הָאַחֲרוֹנִים שָׁנָה הַדִּין דְּשִׁלְחָן עָרוּךְ הוּא דַּוְקָא בִּימֵיהֶם, אֲבָל הַיּוֹם שֶׁיְּדוּעַ שֶׁבַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים הַרְבֵּה מַחֲזִיקִין בְּמַחֲלֹקֶת בְּלִי טַעַם וְרֵיחַ וְכַנָּתָם שֶׁלֹּא לְשֵׁם שָׁמַיִם, אִם הָיוּ צְרִיכִין לִשְׁאל לְכָל יָחִיד וְיָחִיד בְּעִנְיַן הַמְּנוּיִים, בֵּין לְעִנְיַן מִנּוּי הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר אוֹ מַרְבִּיץ תּוֹרָה וְאַב בֵּית דִּין בָּעִיר וְכָל כְּהָאי גַּוְנָא, לֹא הָיוּ מַסְכִּימִים לְעוֹלָם, עַל כֵּן הוֹלְכִין אַחַר רֹב פּוֹרְצֵי הַמַּס, וַאֲפִלּוּ פְּסוּלֵי קוּרְבֵי בֵּינֵיהֶם [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"כ)], וְעַכְשָׁו הַמִּנְהָג שֶׁהוֹלְכִין אַחַר שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר אוֹ אַחַר הַנִּבְחָרִים מִן הַקָּהָל עַל זֶה, כָּל מָקוֹם וּמָקוֹם לְפִי מִנְהָגוֹ [פְּרִי מְגַדִּים (שם)], וְהַכֹּל שֶׁלֹּא יַרְבּוּ הַמַּחֲלֹקֶת, וְאֵין מַשְׁגִּיחִין עַל יָחִיד. וְהַמֻּגָּן אַבְרָהָם (שם) כָּתַב עוֹד טַעַם דְּלֹא שַׁיָּךְ הַיּוֹם דִּין דְּעִכּוּב יָחִיד לְעִנְיַן שְׁלִיחַ צִבּוּר, דְּדַוְקָא בִּזְמַנֵּיהֶם שֶׁהָיָה שְׁלִיחַ צִבּוּר מוֹצִיא רַבִּים בִּידֵי חוֹבָתָם בִּתְפִלָּתוֹ, אֲז הָיָה יָחִיד יָכוֹל לְעַכֵּב, דְּאֵין נַעֲשֶׂה שְׁלוּחוֹ בְּעֵל כָּרְחוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן עַתָּה שֶׁכֻּלָּם בְּקִיאִים, רַק הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר הוּא לַפְּיוּטִים, אַף עַל פִּי שֶׁאוֹמֵר קְדִישׁ וּבָרְכוּ אֵין כָּל כָּךְ קְפִידָא: (נד) מִתְּחִלָּה. וְאִם קִבְּלוּהוּ לִזְמַן וְנִשְׁלַם הַזְּמַן, לֹא מִקְרֵי הִסְפִּים עָלָיו מִתְּחִלָּה, דְּעַכְשָׁו הֲוֵי קַבָּלָה חֲדָשָׁה וּכְאִלּוּ לֹא הָיָה שָׁם עֲדַיִן [ט"ז (סק"י)]. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּסוֹף סָעִיף קָטָן הַקּוֹדֵם. רְאוּבֵן שֶׁהָיָה שְׁלִיחַ צִבּוּר שָׁנָה וְהִשְׁלִים שָׁנָתוֹ, וְהִתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל יָמִים מְסֻפָּר מַהֲשָׁנָה הַחֲדָשָׁה, וּמִקְצָת אֲנָשִׁים מִחוּ בּוֹ בְּאָמְרָם שֶׁכְּבָר נִשְׁלַם הַשָּׁנָה שֶׁהִשְׁכִּירוּהוּ וְשֶׁאֵינָם רוֹצִים אוֹתוֹ עוֹד, וְהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר טָעַן שֶׁמֵּאַחַר שֶׁכְּבָר הִתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל בְּהַיָּמִים נוֹרָאִים שֶׁהֵם מֵהַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה וְלֹא מֵאֲנוּ בּוֹ, שְׁלִיחוּתוֹ שְׁכִיר שָׁנָה וְהִשְׁלִים שָׁנָתוֹ, וְהִתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל יָמִים מְסֻפָּר מַהֲשָׁנָה (ח"ב סי' עז) דְּהַדִּין עִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר, עַיֵּן לָקֶט הַקֶּמַח י"ד עַמּוּד א': (נה) טוֹבֵי הָעִיר. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהִצִּיעַ לִפְנֵיהֶם אֵיזֶה עִנְיָן שֶׁבְּשָׁבִיל זֶה אֵינוֹ

בַּאוּר הַלָּכָה

דְּאֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין כְּלָל. וּמִכָּל מָקוֹם בְּדַחַק יֵשׁ לְיַשֵּׁב דְּעַת הַשַּׁלְחָן עָרוּךְ דְּמִיירִי הַגְמָרָא בִּשְׁלִיחַ צִבּוּר שֶׁאֵינוֹ קָבוּעַ לְעִנְיַן הַתְּפִלָּה, רַק דְּהוּא מְמֻנֶּה לִשְׁאֵרֵי דְּבָרִים, וּלְפִי מַה שֶּׁפָּרַשׁ רַשְׁ"י בְּחֻלִּין כ"ד עַמּוּד ב' (ד"ה שליח ציבור) דִּישׁ שְׁלִיחַ צִבּוּר שֶׁהוּא מְמֻנֶּה לְהַקְרִיבַת שׁוּפָר וּלְנְדוֹת וּשְׁאֵרֵי דְּבָרִים, עַיֵּן שָׁם, וְאַף עַל גַּב דְּבִנְדָאי מִתְרָצִים הַצִּבּוּר שֶׁיִּהְיֶה הוּא שְׁלוּחָם גַּם כֵּן לִתְפִלָּה, מִכָּל מָקוֹם עָבִיד דִּמְיַחֵלָךְ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשְׁלִיחַ צִבּוּר שֶׁהִתְמַנּוּתוֹ הָיָה הֶעָקֵר שֶׁהוּא יִהְיֶה הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר לִתְפִלָּה, אֵין צָרִיךְ לְמִימְלַךְ כְּלָל. וּבְלוֹזִים שָׁם, כֵּיוָן שֶׁזֶּה הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן שִׁנְתַּמְּנוּ לַעֲבוֹדָתָם כִּדְמוּכָח בַּקְּרָא שָׁם (דה"י ב' כט ז), אֲשֶׁר דָּרַשׁ מִשְׁלִיחַ צִבּוּר קָבוּעַ שֶׁעוֹמֵד תָּמִיד לְפִי:

יז * לֹא יְסָרֵב. שֶׁלֹּא לְהַפְסִיק בַּתְּפִלָּה:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

הֵם עוֹמְדִים אִם בְּאֶמְצַע הַפֶּרֶק אוֹ בֵּין הַפְּרָקִים. אֲבָל מִי שֶׁשּׁוֹמֵעַ, רַק שֶׁנִּתְקַלְקֵל אֶצְלוֹ חוּשׁ הַשְּׁמִיעָה כְּדֶרֶךְ הַזְּקֵנִים שֶׁכְּבָדָה אָזְנָם קְצָת מִשְּׁמֹעַ, וּמִכָּל מָקוֹם שׁוֹמְעִים וְיוֹדְעִים מִצַּד הַהַרְגָּשָׁה אִם הַצִּבּוּר עֲדַיִן עוֹמְדִים בְּסִימוּן, לֵית לָן בְּהָ: יט [כא] גַּר. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב שֶׁכָּתַב שֶׁמִּמְּדַת תְּלוּי בְּמַחֲלֹקֶת אִם כָּשֵׁר לִכְתֹּב תְּפִלִּין, וְרוֹצֶה לוֹמַר שֶׁהוּא פְּלוֹנְטָא בְּמָרְדְּכִי (הלכות תפילין דף יד סוד ג). וְעַיֵּן בְּרַבִּי יוֹסֵף ל"ט (באר היטב סק"ו). וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ל"ט (באר היטב סק"ו). וּבְרַבִּי יוֹסֵף בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רפ"א (סק"ו) וּבְדִבְרֵי הַשַּׁ"ךְ שָׁם (סק"ח). וּבְסֵפֶר רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן שָׁם (ד"ה ס"ק ס"ו) (שְׁחִבֵּר קָדוֹשׁ ה' בַּעַל הָאוֹר הַחַיִּים) כָּתַב לְעִנְיַן דִּינָא דְּהַפְסָגַת אֵינוֹ אֶלָּא בְּיֵרִיעָה דִּלֹא יָבֹא מְמַזֵּר (דברים כג ג), שֶׁאֵינוֹ כּוֹתֵב הָאִמָּנָה לִשְׁמָהּ, אֲבָל שְׁאָר הַסֵּפֶר תּוֹרָה כְּשֵׁרָה. וּבְבַרְכֵי יוֹסֵף שָׁם בְּיוֹרֶה דֵּעָה מַסִּיק דְּכָל הַסֵּפֶר תּוֹרָה פָּסוּל, גַּם לֹא יִהְיֶה שְׁלִיחַ צִבּוּר, אַךְ תְּפִלִּין שֶׁכָּתַב

שַׁעַר הַצִּיּוּן

יח (לט) ט"ז (סק"י): (מ) מִבֵּית יוֹסֵף (ד"ה האומר): יט (מפ) הַרְמַבְּ"ם (בתשר' סי' רצג): (מג) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה כתוב במרדכי): (מג) בְּאֵר הֵיטֵב (סק"ב), רַשְׁ"ל (ישש"ט חולין פ"א סי' נא):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah